

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE ECCLESIA|| TRIVMPHANTE,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

V. De dedicatione & co[n]secratione Ecclesiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53909](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53909)

CAPVT V.

De dedicatione & consecratione Ecclesiarum.

MAGDEBURGENSES Cent. 4. cap. 6. col. 407. & sequentibus, tria in dedicationibus reprehendunt. PRIMO, quod templa à nobis cū ingenti lætitia & celebritate dedificentur. quod ortum esse dicunt ex *κακοζηλία* Iudaismi, & esse rursum introducere Iudaismum in Ecclesiam.

SECUNDO, quod vtamur tot cærimoniis in consecratione templorum; nam præter alias quædam sunt, quæ non videntur posse excusari à superstitione & magia. nã primò pinguntur duodecim cruces, & ante singulas accenduntur singulæ lampades; deinde pulsatur templum, & aperitur. tum describitur in pauimento super cineres ad hoc sparsos, baculo pastorali alphabethum Græcum ab vno angulo ad alium; & rursus alphabethum Latinum ab alio angulo ad alium, ita vt inde crux fiat. tum fit mixtura ex aqua, vino, sale, & cineribus, & inde aspergitur templum; ac demum templum & ara Chrismate inunguntur.

TERCIO arguunt, quod putemus, templa esse loca sanctiora ceteris: quod etiam reprehendit Calvinus lib. 3. Instit. cap. 20. §. 30. Nos ergo iuxta eorum reprehensiones, tres sententias subiiciemus.

PRIMA sit, meritò templa Dei cum ingenti lætitia & solennitate dedicantur. Probatur primò ex Testamento veteri, vbi legimus celeberrimam dedicationem tabernaculi & altaris Numeri 7. Item ter legimus factam templi dedicationem cum ingenti lætitia & celebritate. Primò à Salomone, lib. 2. Paral. cap. 7. Secundò ab Esdra, lib. 1. Esdr. cap. 6. Tertiò à Machabæis, cùm post profanationem iterum esset renouatum, & sanctificatum, lib. 1. Machab. cap. 4. ad quam solennitatem, quæ annis singulis iterum agebatur, Christum etiam accessisse scribit Ioannes, cap. 10.

Sed hoc argumentum aduersarij putant esse potius contra nos, quia videmur Iudaizare, cùm id facimus quod illi faciebant, quantum ad eiusmodi cærimonias attinet. At reuera pro nobis est argumentum; siquidem cærimoniæ propriæ Iudæorum, & quæ cessauerunt, nec seruari possunt sine peccato,

cato,

caro, sunt illæ, quæ institutæ erant ad aliquid significandum futurum in Christo, vel in Ecclesia. Illæ enim si nunc seruantur, falsam haberent significationem, & proinde falsæ hiet protestationes essent. Vt quia agnus Paschalis significat Christi passionem futuram, si quis nunc agnum eo ritum molaret, profiteretur Christum nondum esse passum. quod est contra veram fidem. At cærimoniarum, quæ fundantur in ratione naturali, vt flectere genua, tundere pectus, & similes, non sunt propriæ Iudæorum, etiam si ab illis quoque adhiberentur; nec ad legem cærimoniam, sed ad moralem pertinere videntur.

Porrò talem esse templorum dedicationem, patet PRIMO, quia non legitur Deus instituisse hanc cærimoniam: solumon, Esdras, & Machabæi, natura duce, putauerunt continere, vt de perfecto templo gratias Deo referrent, & cum publica lætitia auspicarentur usum templi.

SECUNDO, quia verè natura hoc docet, vt ad finem magnorum operum homines gaudeant, & Deo gratias agant. similiter quando incipiunt re aliqua noua vt, Deum inueniunt, & cum lætitia opus aggrediantur. hoc autem fit in dedicatione templi; nam exultamus, & Deo gratias agimus, quia templi fabricam completam videamus, & rursus cum lætitia & faustis imprecationibus aggredimur usum ipsius templi.

TERTIO, quia natura docet, celebrandos esse dies magnos magnorum virorum. id enim etiam Ethnici faciebant. apud nos celebratur singulis annis creatio Pontificis Maximi. vnde sunt sermones aliquot beati Leonis in anniuersarij suæ assumptionis. cur non eodem modo celebrari poterit creatio talis templi, quæ est res publica, & magna, & toti Ecclesiæ utilissima?

Adde VLTIMO, quòd Deus ipse exemplum dedicationis dedit, cum expleto opere suo, in signum lætitiæ septimum benedixit, & sanctificauit, & nihil operandum superest diem egit.

SECUNDO probatur ex praxi Ecclesiæ & veterum traditione. EVSEBIUS lib. 9. historiarum, cap. 10. *Festiuitates, in quibus à nostris frequentissimè gerebantur, cum omni lætitia & exultatione, per vrbes, & loca singula Ecclesiarum dedicatio*

*bus celebratis. Congregabantur in unum Sacerdotes, nec pige-
bat etiam longè positos conuenire, quia nullum longum vide-
batur spacium caritati. Idem lib. 4. de vita Constantini, scri-
bit, Constantinum ad consecrationem & dedicationem ædis,
quã Hierosolymis Martyribus exstruxerat anno imperij sui
XXX. conuocasse vniuersam Synodum, quæ Tyri conuene-
rat, &c.*

ATHANASIVS in Apologia ad Constantium: *Illud, in-
quit, & à beata memoria Alexandro, aliisq; Patribus actū est,
qui populi conuentus habuere, & absoluto opere agendis Deo
gratis dedicationem celebrauerunt. Huius ergo dedicationis
re, Imperator, auctorem esse oportet. Locus enim ille ex adifi-
catus presentiam tue pietatis requirit; hoc enim ei solum de-
est ad plenum ornatum. Hoc igitur ut adimpleas, ut vota tua
Domino, cui hanc domum construxisti, reddas, omnium vota
optant & suspirant, &c.* Ibidem pro dedicatione Ecclesiæ
adfert exemplum Esdra ex Testamento veteri.

BASILIVS in Psalm. 114. initio reddit causam, cur seriùs
venerit ad Ecclesiam dedicandam, vbi populus à media no-
cte vsque ad meridiem expectauerat: *Si ergo, inquit, oportet,
etiam nos pro nobis ipsis rationem reddere mora ac longioris
nostre absentia, causam adferimus, quòd alteram huic aqua-
lem Dei Ecclesiam non modico intervallo à vobis distantem,
ministerio nostro curantes, tempus hoc diei consumpsimus.*
Hunc locum, qui fortè ambiguus posset videri, fatètur Mag-
deburgenses Centur. 4. cap. 6. col. 408. de templi dedicatione
intelligendum.

GREGORIVS Nazianzenus oratione in nouam Domi-
nicam sic incipit: *De encœniis honorandis lex vetus est, eaq;
præclare constituta.* CHRYSOSTOMVS quoque sermonem
habuit in encœniis, tomo 3. SOZOMENVS lib. 4. cap. 13. scri-
bit, Basilium Ancyranum ad templi dedicationem plurimos
Episcopos inuitasse.

AMBROSIVS lib. 1. epist. 5. ad Felicem, dicit, se & ipsum
Felicem ad Basilicæ dedicationem à Bassiano inuitatum. Et
in epistola ad Sororè, quæ habetur inter sermones, num. 92.
*Cum, inquit, Basilicam dedicasset, multi tanquam in ore
interpellare cœperant, dicentes: Sic in Romana Basilica dedi-
cæes? Respondi, faciam, si Martyrum reliquias inuenero, &c.*

VVVuuu

GAV-

GAVDENTIVS tractatu de dedicatione, dicit, convocasse multos Episcopos ad celebritatē dedicationis Ecclesie, quae Brixiae erecta fuerat in honorem reliquiarum Ioannis Baptistae, Andreae, Thomae, Lucae, Geruasij, Prothasij, Celsi, & quadraginta Martyrum.

AVGVSTINVS quinque sermones ad populum habuit celebritate dedicationis templi, qui sunt inter sermones tempore 251. 252. 253. 254. 255. & 256.

GELASIVS Papa epist. I. ad Episcopos Lucaniae & Apuliae, cap. 6. *Basilicas, inquit, nouiter institutas, non per ritum more preceptionibus dedicare non audeat.* Item cap. 27. quaedam constituit in dedicatione Ecclesiarum seruanda. LIX IV. qui etiam ante mille annos sedit, in epistola synodicali prolixè de hac re disserit, ac inter alia sic ait: *Solemnitates verò dedicationum Ecclesiarum per singulos annos celebranda sunt, &c.*

PROSPER parte 3. cap. 38. de promissionibus Dei, testatur se interfuisse cum apud Carthaginem dedicaretur in quo quoddam templum, quod olim Gentilium fuerat; in cuius frontispicio diuinitus scriptum inuenerunt magnis atque uenerabilis literis: *AURELIUS PONTIFEX DEDICAVIT.* Quod praesagium omnes mirabantur, cum viderent ab Aurelio Episcopo Carthaginensi fieri, quod tanto antea praedictum fuerat.

GREGORIUS lib. 3. Dialogo. cap. 30. scribit, temporibus dedicatam Basilicam non sine diuinis miraculis, quibus dedicaretur, Deo placuisse eam dedicationem. BERNARDUS sex sermones habuit de dedicatione templi. RVPERTUS cap. 28. Genes. probat, rectè fieri festiuas dedicationes. Hieronymus de sancto Victore lib. 2. de Sacramentis, parte 5. cap. 2. & 3. Bedae lib. 1. de officiis, cap. 35. Rabanus lib. 2. cap. 45. de institutione Clericorum. Amalarius in libro de ordine Antiphanarij. B. Iuo in sermone de consecratione templi, & Waldemarus de rebus Ecclesiasticis, cap. 9. qui omnes de dedicatione Ecclesiae tractant, tanquam de re antiquissima, cum tamen etiam ipsi antiqui sint auctores.

SECUNDA propositio. *Meritò ab Ecclesia variis precibus & caerimoniis templa consecrantur.* Probatur PRIMA Scriptura

Scripturæ testimonio. Siquidem ex Scriptura habemus consecrationem templi, vel altaris, in statu naturæ, legis & gratiæ. In statu naturæ Iacob cap. 28. Geneseos, erexit lapidem, ut ibi sacrificaret, cumque consecrauit fundens oleum desuper, & inde eum locum appellauit Bethel, id est, domum Dei. & cap. 35. monitus à Deo, ut faceret altare, rursus ibidem erexit lapidem, cumque in unguendo consecrauit, & libauit super eum libamina. Certè hoc non pertinet ad magiam, cum laudetur hoc factum ab omnibus, & constet placuisse Deo. Nec etiam pertinet ad cærimonias legis, quæ adhuc data non fuerat. Cur ergo non liceat nobis idem facere?

DEINDE in statu Legis videmus Mosè consecrasse oleo sacro, aliisque cærimoniis tabernaculum, altare, & omnia eius vasa. Exodi cap. 40. & Numeri 7. quas etiam cærimonias certum est non fuisse magicas. Et licet cærimoniæ fuerint veteris legis, tamen quia non erant propriæ eius, quippe quæ in ratione fundantur, nihil obstat, quò minus à nobis etiam assumi possint.

IN statu Euangelij non habemus tam expressa testimonia Scripturæ, interim tamen ex eo, quod Paulus in priori epistola ad Corinth. cap. II. Corinthios arguit tanquam Ecclesiæ contemptores, quia in Ecclesia comedebant, satis innuitur, tunc etiam Ecclesiam aliquo modo sacratam fuisse. Cur enim Ecclesiam contemnere dicitur, qui in ea actionem alibi licitam exercet, nisi propter aliquam eius loci consecrationem? Et confirmatur ex Dionysio Areopagita, qui tempore Apostolorum vixit, & libro de Ecclesiastica hierarchia, cap. 5. parte I. aperte docet, altaria sacro oleo inungi, & consecrari ab Episcopo debere.

SECUNDO, probatur ex decretis Conciliorum antiquorum. Nam Concilium Carthaginense V. can. 6. sic habet: *Similiter & de Ecclesiis, quoties super earum consecratione habitatur, agendum est, id est, & sine ulla trepidatione consecratur.* Item Agathense Concilium, cap. 14. *Altaria placuit non solum unctioe Chrismatis, sed etiam sacerdotali benedictione sacrari.* Idem patet ex Concilio I. I. Bracarense can. 6. Item ex decretis Pontificum Gelasij & Felicis IV. supra citatorum, & Ioannis I. in epistola ad Episcopos Italiæ. Alia decreta vide apud Gratianum de consecrat. distinct. 1. vbi etiam adfertur

canon Nicæni Concilij; & alius Concilij Hipponensis quod plenarium totius Africæ fuisse, testatur Augustinus lib. i. Re-tract. cap. 17. quanquam isti canones modo non exstant, nisi apud Gratianum.

TERTIO, probatur ex Patribus citatis in priore con-
fessione; nam maior pars eorum meminit etiam consecrationis
& caerimoniarum, quibus uti solemus in consecratione tem-
pli & altaris.

QUARTO, probatur ratione desumpta ex fine illarum ca-
rimoniarum. Finis enim præcipuus est ad significandum tem-
plum illud Deo & sacris actionibus dedicari, neque esse do-
mum prophanam, sed sacram. nam etiam si ista dedicatio
essentialiter consistit in voluntate, & intentione dedicati-
onis tamen necesse est, ut hæc intentio, & voluntas signis externa
prodatur aliis hominibus. quomodo etiam humani contra-
ctus consistunt in intentione, & voluntate contrahentium
tamen ut innotescat voluntas, & ut firma, & rata sint, non so-
lùm proferuntur verba, sed etiam multæ adhibentur caerimo-
niæ, ut patet in nuptiis, in coronatione Regû, in militia, &c.

Quoniam ergo templum dedicatur Christo, idè ad hoc
significandum pingitur signum eius, id est, crux. Pinguntur
autem cruces numero XII. ita inter se distantes, ut totum tem-
plum occupent; & ad singulas, lampades singulæ accendun-
tur, ad significandum, quòd Apostoli XII. hoc vexillum Chri-
sti per totum orbem terrarum portauerunt, & sua prædica-
tione mundum illustrarunt.

Et quia templum non debet esse prophana & communis
domus, sed sacra; idè ad hoc significandum inungitur oleum
enim est communissimû & evidentissimum symbolum con-
secrationis. quia enim est liquor nobilissimus, quippe qui
omnibus supereminet, & maximè omnium penetrat, & sanat,
ac roborat; ac demum res illustres facit: idè placuit omni-
bus Gentibus, & ipsi etiam Deo, illo uti ad consecrationem
significandam.

Quia rursus templum destinatur diuinis sacrificiis, & or-
tionibus, aliisque sanctis, & puris actionibus, non autem
dibus, & tenebris negotiorum secularium, idè ad hæc ma-
ditiem & claritatem significandam aspergitur aqua, thus
doletur, cerei accenduntur.

Quia

Quia sacratur etiam templum ad concionandum, & docendam fidem, quæ est fundamentum totius iustitiæ; idè describitur alphabetum in pavimento. describitur autem Græcè & Latinè, quia illis linguis prædicata est fides, & illis linguis utebatur tota ferè Ecclesia eo tempore, quo hæ cærimoniæ sunt institutæ.

Et quia in templo nõ solùm docentur homines, sed etiam mouentur & inflammantur ad virtutem, & vitæ nouitatem; idcirco fit illa mixtio aquæ, cineris, salis, & vini, vt infra dicemus.

Quia denique ex templo Diabolus eiicitur, neque ibi habitare finitur, sed è contrario oratur Deus, aduocantur Angeli, aliique Sancti, vt in eo loco habitare dignètur, idè pulsatur ostium, & iubetur Diabolus recedere; & reliquiæ Sanctorum introducuntur.

ALIVS finis harum cærimoniæ est, ad significandum Christum, & Ecclesiam. Ecclesia enim materialis, Ecclesiam spiritualement designat: Altare verò significat Christum; hinc igitur altare fit ex lapide, & inungitur, & summo loco ponitur, & sub ipso absconduntur reliquiæ: quia Christus dicitur petra 1. Corinth. 10. & vnctus fuit Spiritu sancto, *pra consortibus suis*, Psalm. 44. *Et caput est totius Ecclesie*, Coloss. 1. *Et in ipso abscondita est vita & gloria Sanctorum*, Coloss. 3. Vnde etiam in cælo vidit Ioannes animas Sanctorum sub altari, Apocal. 6.

Porro cærimoniæ, quæ fiunt in ipsa consecratione, totum progressum fidelium demonstrant. Nam PRIMO loco pulsatur, & aperitur templi baculo pastorali ab Episcopo, quia prædicatores potestate à Christo accepta, corda infidelium pulsant, & ad fidem suscipiendam aperiunt.

SECUNDO, ingressus Episcopus eodem baculo describit in pavimento cinere consperso alphabetum, quia prædicatores eadem potestate in cordibus pœnitentium inscribunt rudimenta fidei, eosque Catechumenos faciunt.

TERCIO, aspergitur templum aqua, & cerei acceduntur, quia post Catechismum sequitur Baptismus, quod est Sacramentum illuminationis.

QUARTO, in parietibus pinguntur & inunguntur cruce (nam etiam si cruce ante initium consecrationis factæ sunt,

VVVuuu 3

tamen

tamen hoc tempore fieri debuissent; sed antea factę sunt propter commoditatem, nimis enim diu expectaretur, si in ipsa consecratione pingerentur) ad significandam confirmationem, quę post Baptismum cruce & chrismate perficitur.

QVINTO, fit mixtio quędam aquę, cineris, salis, & vini, quia tota vita fidelium consumi debet in mortificandis vitis, & vitę nouitate quęrenda & retinenda. Nam aqua significat hominem, qualis est ex se post peccatum; est enim humidus & insipidus. Cinis significat pęnitentiam, & mortificationem vitiorum. Sal saporem. Et vinum lætitię & feruentem nouę vitę.

SEXTO, agitur dies festus cum lætitię, finita consecratione, quia post finem huius vitę fideles intrabunt in gaudium Domini, vbi perpetuę lætābuntur. Hęc & similia vide apud Augustinum & Bernardum in sermonibus de dedicatione, apud Hugonem, Iuonem, & Rabanum supra citatos, qui singillatim explicant rationes harum cęrimoniarum.

TERTIA propositio. *Templum consecratũ, merito sanctum & venerabile, ac diuina quadam virtute præditum existimari debet.* Probat, PRIMO, ex relatione ad Deum. Templum est dedicatum Deo, ergo est res Dei, ergo sancta est; nam omnis res Deo dicata, eo ipso est sancta, *Leuit. 22. Animal quod immolari potest Domino, si quis vouerit, sanctum erit.* Et infra: *Quidquid semel fuerit consecratum Domino, sanctum Sanctorum erit.* Matth. 23. *Va vobis duces cęci, qui dicitis; Quicumque iurauerit per templum, nihil est, qui autem iurauerit in auro templi, debet. Stulti, & cęci, quid mirum maius est, aurum, an templum, quod sanctificat auro.* Vbi Dominus vult templum lapideum nobilius esse ipso auro, quod videlicet auro communicet sanctitatem; nam licet lapides sint absolutę inferiores auro, tamen ratione relationis ad Deum, lapides illi, qui templum efficiunt, sunt longe nobiliores & sanctiores auro. Vnde Augustinus lib. 4. contra Cresconium, cap. 40. *Deo, inquit, omnipotenti parietes cęci, Ecclesiam venerandam, quasi quadam obsessione didit retinendam.*

SECUNDO, probatur ex precibus, & benedictione Episcopali; nam vt ait Apostolus I. Timoth. 4. *Nihil abiiciendum est,*

est, quod cum gratiarum actione percipitur; sanctificatur enim per Verbum Dei & orationem. Iam si cibi sanctificantur per verbum Dei, & orationem, cur non etiam templa sanctificantur, quæ per sacras personas publicis precibus, & benedictione consecrantur? Præterea sanctificante Salomone templum, Deus etiam sanctificavit, ut ipse dicit 3. Reg. 9. *Exaudiui, inquit, orationem tuam, & sanctificavi domum hanc, quæ edificasti.* At non minus efficaces sunt preces Ecclesiæ quàm Salomonis.

TERTIO, probatur ex iis, quæ sunt in templo; nam locus rerum sanctarum sanctus quoque sit necesse est, ut patet ex illo Exod. 3. *Locus, in quo stas, terra sancta est.*

Iam verò in templis sunt multæ res sanctæ. Primò, crux, & imagines Christi & Sanctorum. Secundò, reliquiæ Sanctorum. Tertio, præsentia corporis Domini in Eucharistia. Quarto, præsentia Angelorum; credibile enim est, aut semper, aut frequentissimè in templis Angelos adesse. Quare Iosephus lib. 7. de bello Iudaico, cap. 12. scribit, in templo Salomonis paulò antè, quàm euerteretur, auditas voces: *Migremus hinc,* quas Angelorum fuisse, deferentium eum locum, communis opinio est & B. Chrysostomus homil. 1. super illa verba Isaia: *Vidi Dominum sedentem, &c.* dicit Angelorum multitudine vallari sacram mensam in Ecclesiis. Quintò denique, adest Deus ipse per singularem quandam protectionem, & virtutem. in cuius rei signum quando tabernaculum à Mose dedicatum est, Exod. vlt. mox caligo, seu nubes quædam gloriæ Domini tabernaculum texit. Similiter fecit, cum templum à Salomone dedicatum est: *Nebula enim gloria, implevit domum Domini,* 3. Reg. 8. Idem etiam suo tempore accidisse Ecclesiæ consecratæ scribit GREGORIUS lib. 3. Dialogorum, cap. 30. *In magna, inquit, serenitate aeris super altare Ecclesia nubes cælitus descendit, suoq; illud velamine operuit, omnemq; Ecclesiam tanto terrore ac suavitate odore replevit, ut patientibus ianuis nullus illuc præsumeret intrare.* In libro quoque 2. Machab. cap. 3. legimus, dixisse Heliodorum: *In loco illo est Verè Dei Virtus quadam; nam ipse, qui habitat in cælis, visitator & adiutor est loci illius.*

QUARTO, probatur ex absentia Dæmonis; nã sicut templa Gentilium polluta sunt, & immunda, quia sunt domicilia

cilia Dæmonum, vt patet ex Gregorio lib. 3. Dialog. cap. 7. ita è contrario, templa Dei sancta sunt, quia Dæmonibus curæ. Idem enim Gregorius lib. 3. cap. 30. Dialog. scribit, post consecrationem templi, quod antea Arianorum fuerat, Diabolum inde egressum sensibilibus in specie suis, maximo strepitu excitato. Et sicut domus Principum asyla sunt, nec ibi homines vlli manus iniicere audent; ita etiam in templo Dæmones non sinuntur grassari eo modo, quo in aliis locis.

CAPVT VI.

De ornatu templorum.

RNATVS templorū partim in ipsa fabrica consistit, partim in imaginibus, crucibus, calicibus, vestibus, aliisque id genus ornamentis. Reperunt hunc ornatum. tam veteres Petrobrusiani & Wiclefistæ, quàm etiam Lutherani & Calvinistæ, his in initio notatis. Argumenta illorum hæc sunt:

PRIMUM, ex Hierem. 7. *Nolite confidere in verbis mendacij, dicentes; templum Domini, templum Domini. In quem locum ita scribit Hieronymus: Præcepit, inquit, & tunc populus Iudaorum, & hodie nobis, qui videmur in Ecclesia constructi, ne fiduciam habeamus in adificiorum splendore, auratisque parietibus, & vestitis parietibus marmorum crustis, & dicimus; templum Domini, templum Domini est.*

SECUNDVM, ex Hieronymo in epistola ad Nepotianum. *Multi adificant parietes, & columnas Ecclesia substruunt, marmora nitent, auro splendent laquearia, gemmis altaria distinguitur. Et infra: Neq; mihi aliquis opponat diues in Iudaæa templum, mensam, lucernas, thuribula, patellas, scyphos, mortariola, & cetera, ex auro fabrefacta. tunc hæc probabitur à Domino, quando Sacerdotes hostias immolabat, & sanguis pecudum erat redemptio peccatorum. nunc vero cum perierit aeternitas domus sua pauper Dominus dedicavit, cogitemus crucem eius, & diuitias lutum putabimus. Et infra: Aut aurum repudiemus cum ceteris superstitionibus Iudaorum; si aurum placet, placeant & Iudæi, &c.*

TERTIVM, ex Ambrosio lib. 2. de officiis, cap. 28. *Mellius fuerat, inquit, & vasa viuentium seruare, quam metallo-*